

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора філологічних наук, професора,
проректора з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку
Київського національного університету будівництва і архітектури**

СЕМЕНІСТА Івана Васильовича

**на дисертаційну роботу «Творчість Рауля Чілачави в контексті
українсько-грузинського міжкультурного діалогу»**

ДИНЬ Оксани Василівни,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

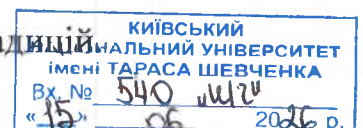
з галузі знань 03 Гуманітарні науки

за спеціальністю 035 «Філологія»

1. Актуальність теми дослідження.

Сучасна філологічна наука перебуває в постійному пошуку нових методологічних інструментів для осмислення динамічних процесів глобалізації, міжкультурної комунікації та транскультуралізму. Постать Рауля Чілачави – видатного поета, перекладача, вченого та дипломата – виступає унікальним, репрезентативним прикладом «транскультурної особистості», у чиєму художньому всесвіті органічно співіснують грузинський ментальний стрижень та глибока інтериоризація українського культурного коду.

Актуальність дисертаційного дослідження О.В. Динь зумовлена об'єктивною потребою у подоланні фрагментарності при аналізі спадщини митців-білінгвів. Авторка вперше пропонує цілісний, системний підхід до вивчення доробку Р. Чілачави як поліструктурної системи, що інтегрує оригінальну поетичну творчість, художній переклад та феномен автоперекладу. Залучення інструментарію сучасної компаративістики, імагології та теорії культурного трансферу дозволяє не просто дослідити окремі текстові паралелі, а зазирнути в саму «творчу лабораторію» митця, де відбувається складний естетичний синтез двох національних традицій.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано на кафедрі мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Тематика дослідження повністю узгоджена з планами науково-дослідницької та методичної роботи інституції.

3. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів.

Наукова новизна одержаних О.В. Динь результатів є безсумнівною і полягає в тому, що у вітчизняному літературознавстві вперше здійснено комплексний аналіз літературної взаємодії Р. Чілачави з українським письменством. Вагомим здобутком є розробка моделей формування етнонаціональної ідентичності поета, експлікація його індивідуальних перекладацьких кодів та розкриття специфіки автоперекладу як форми інтерсуб'єктивності.

Теоретичне значення роботи визначається поглибленням категоріального апарату компаративістики, зокрема категорій «Свій» – «Чужий» – «Інший» на матеріалі неєвропейського культурного простору (картвелології). Авторка переконливо довела, як імагологічна рефлексія трансформується в інтериоризований художній простір.

Практичне значення результатів є багатовекторним: від безпосереднього залучення матеріалів до університетських курсів із перекладознавства, порівняльного літературознавства та картвелології до використання сформульованих перекладацьких стратегій у видавничій практиці при підготовці двомовних видань.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень та структура дисертації.

Дисертація загальним обсягом 247 сторінок (210 сторінок основного тексту) має чітку, логічну, зумовлену метою та завданнями структуру, що складається зі вступу, трьох розгорнутих розділів, висновків, солідного списку використаних джерел (289 позицій) та 8 додатків.

- У **Першому розділі** здобувачка демонструє глибоку теоретичну підготовку, детально аналізуючи еволюцію міжлітературного діалогу крізь призму теорій мультикультуралізму та транскультуралізму. Систематизація методів (імагологічного, герменевтичного, структурного) заклала надійний фундамент для практичної частини роботи.

- У **Другому розділі** продемонстровано глибоке коріння українсько-грузинських літературних взаємин та висвітлено біполярність художнього світу Р. Чілачави. Особливої уваги заслуговує підрозділ 2.4, де простежено еволюцію образу України в поезії митця — від канонічних образів класики до сприйняття України як «інтериоризованого іншого».

- У **Третьому розділі** авторка блискуче реалізувала текстуально-описовий та функціональний аналіз перекладацького доробку поета (зокрема його роботи над творами Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки). О.В. Динь ретельно диференціює відтворення «зовнішньої» та «внутрішньої» матриць першоджерела, аргументуючи використання митцем гнучкого поєднання стратегій доместикації та форенізації.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Рецензована робота за змістом та формою є завершеним самостійним дослідженням. Усі висновки, рекомендації та пропозиції, що характеризують наукову новизну дослідження, одержані автором особисто. Текстових запозичень без належного посилання на відповідне джерело не виявлено. Під час дослідження тексту роботи порушень академічної доброчесності не спостережено. Елементів фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі немає.

5. Повнота викладу результатів у публікаціях та апробація.

Результати дослідження повною мірою відображені у 9 наукових публікаціях, серед яких 2 статті у виданнях категорії Б, 1 стаття у виданні, що індексується у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science, а також 6 статей у інших фахових виданнях. Крім того, матеріали апробовані на 5 авторитетних науково-практичних конференціях. Публікації та тези повністю корелюють із темою дисертації.

6. Дискусійні положення та зауваження до роботи.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Динь Оксани Василівни, яке характеризується високим науковим рівнем та самостійністю виконання, вважаємо за необхідне висловити кілька міркувань дискусійного характеру та побажань:

1. У першому розділі, аналізуючи концептуальні межі транскультуралізму (підрозділ 1.1.2), авторка залучає солідний масив теоретичних праць (М. Епштейна, Е. Саїда та ін.). Проте, зважаючи на специфіку об'єкта, доцільно було б чіткіше експлікувати, як саме поняття «транскультурна особистість» корелює з класичним поняттям «маргінальної мовної особистості» в умовах білінгвізму, і де пролягає межа між ними в художньому дискурсі Р. Чілачави.

2. У підрозділі 3.1, розглядаючи «перекладацькі коди» митця при відтворенні української класики, авторка детально аналізує збірки перекладів Т. Шевченка, І. Франка та Лесі Українки. Хотілося б почути ширші коментарі здобувачки під час захисту: чи існують специфічні відмінності у застосуванні стратегій доместикації та форенізації при перекладі модерної поезії Лесі Українки порівняно з синкретичною фольклорно-романтичною матрицею «Кобзаря» Т. Шевченка?

3. Аналізуючи автопереклад у підрозділі 3.2, авторкою виявлено його функціональну роль як механізму самоінтерпретації. Було б доречно посилити цей підрозділ порівняльним аналізом текстових змін (авторських трансформацій), які вносить поет, перекладаючи власні тексти з грузинської мови українською, порівняно з тими випадками, коли він перекладає «чужий» класичний текст.

Зазначені зауваження та запитання мають рекомендаційний і дискусійний характер, не знижують загальної високої оцінки роботи і не заперечують її вагомих наукових результатів.

7. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Динь Оксани Василівни «Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу» є завершеним, самостійним, глибоким теоретико-прикладним дослідженням, яке вирішує важливе наукове завдання сучасної компаративістики та перекладознавства. Робота містить нові, науково обґрунтовані результати, що мають істотне значення для філологічної науки.

Отже, на підставі вивчення дисертації, фахових та інших публікацій вважаю, що за своєю актуальністю, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів виконана дисертація Динь Оксани Василівни «Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу» є самостійною і завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам, передбаченим пунктами 6-7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ України № 341 від 21.03.2022), та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 759 від 31.05.2019), а її авторка – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія.

Офіційний опонент –

доктор філологічних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи
та стратегічного розвитку
Київського національного університету
будівництва і архітектури

12.06.2026

Іван СЕМЕНІСТ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 540-1117
«15» 06 2026 р.

Підпис		завіряє
Начальник ВК		Л. Кучай